Opiskelijan opinnoille ja uralle suuntaa ja näkökulmia TKI-toiminnan projektiyhteistyössä

15.2.2021

Opetuksen kanssa ammattikorkeakoulun toisena, lakiin kirjattuna, perustehtävänä on tutkimus- kehittämis- ja innovaatiotoiminta eli TKI-toiminta, kuten erilaiset projektit. Toisinaan nämä kulkevat voimakkaasti käsi kädessä ja toisinaan opetus ja TKI-toiminta näyttäytyvät opiskelijalle erillisinä, toisiltaan resursseja vieviltä kokonaisuuksilta. Haluan korostaa edeltävää näkökulmaa: projektitoiminta voi olla opiskelijalle monipuolinen oppimisen kokemus, joka voi edistää työelämän asiantuntijuutta monin tavoin.

Miksi projektityöhön osallistuminen kannattaa?

Projektityöhön osallistumisella on useita hyötyjä opiskelijan opintoihin ja urapolulle. Vaikka projektityöskentely saattaisi opiskelijalle näyttäytyä opinnoista irrallisena kokonaisuutena, on hyödyllistä tunnistaa, miksi hankkeeseen osallistuminen voikin olla merkittävä työelämää valaiseva kokemus. Kerron tässä artikkelissa omasta opiskeluajan kokemuksestani ja tiivistän eri ammattikorkeakoulujen näkemyksiä projekteihin osallistumisen hyödyistä.

Child-up -hankkeen projektipäällikkönä toivotan opiskelijoita tervetulleiksi kokemaan ja tekemään yhteiskunnallisesti tärkeää työtä jo opintojen aikana. Opiskelijayhteistyö ei ole missään nimessä ilmaisen työvoiman käyttämistä, vaan mahdollisuuksien tarjoamista opiskelijoille antaen näkymiä projektin eri vaiheisiin ja toteutukseen. Ne antavat konkreettista kuvaa siitä, millaista on toteuttaa esimerkiksi oma projekti itselle tärkeäksi koetun asian eteen päin viemiseksi.

Aiemmin SeAMKin opiskelijoille suunnatun kyselyn perusteella hanketyöhön osallistumisen hyötyjä kuvattiin muiden muassa seuraavasti: sen koettiin lisäävän analyyttistä osaamista ja pienistä osista koostuvan kokonaisuuden hahmottamista, jossa oppii suunnittelemaan tutkimusta ja kehittämisprojekteja. On koettu, että hanketyössä kertynyttä taitoa voi hyödyntää myöhemmin. Opiskelussa kertyneiden taitojen hyödyntäminen oikeaan tarpeeseen oli mielekästä ja kokemuksen konkreettisuus ja yhteiskunnallinen merkitys olivat myös ilmaistuja hyötyjä.

Lue tästä lisää siitä, miten esimerkiksi Child-up -projektissa toteutetaan opiskelijayhteistyötä.

Projektipäällikön oma opiskeluaikainen projektitausta

Oma työurani sai voimakkaan kipinän opintojen aikaisesta tutkimusprojektiyhteistyöstä yli kymmenen vuotta sitten. Yliopisto-opinnoissani osallistuin lasten ja nuorten identiteetin rakentumista tutkivaan ja pedagogiikkaa kehittävään Suomen Akatemian rahoittamaan tutkimushankkeeseen kolmella tavalla. Aivan aluksi suoritin opintojeni loppuvaiheen 1) harjoittelun parityöskentelynä hankkeen kenttätutkimusvaiheessa, jossa kehitettiin ja kokeiltiin identiteettiä tukevia käytänteitä. Siinä 2) keräsin aineistoa lapsilta. Sen jälkeen tein aiheesta 3) opinnäytetyön, mikä olikin sopiva askel jäädä työhön hankkeeseen sen loppuun saakka.

Jo ensimmäiseen projektityöhön osallistuminen avasi työelämääni monesta suunnasta. Ensinnäkin oli hyödyllistä ymmärtää, millainen on hankkeen suunnitteluprosessi ja oppia ymmärtämään, mitä hankehakeminen monessa merkityksessään tarkoittaa. Toiseksi hankkeessa työskentely osoitti, millainen on hankkeen kokonaisuus ja elinkaari sekä mitä vaaditaan suhteessa rahoittajaan. Lisäksi opintojen aikainen projektikokemus opetti, miten kokonaisuutta ja projektia hallitaan. Keskeinen viestintä- ja vuorovaikutusosaaminen kehittyi monialaisessa yhteistyössä niin hanketta toteuttavien tutkijoiden kuin työelämän ja kenttäkohteiden kohtaamisissa. Hankkeesta toimitettiin kaksi vertaisarvioitua kirjaa, joiden toimitusprosessiin osallistuminen rikasti tutkimus- ja viestintäosaamista. Sittemmin olen ollut mukana monessa tutkimusprojektissa, teen väitöskirjaa ensimmäisen projektityöni aiheesta, josta julkaisin viime vuonna myös tietokirjan.

Parhaimmillaan projektityö ja siihen opiskelijana osallistuminen avartavat siis työelämätaitoja mittavalla tavalla. Näiden rinnalla kokemus siitä, että omalla opiskeluaikaisella työllä projektissa on hankkeen edistymisen kannalta tärkeä tehtävä ja yhteiskunnallinen merkitys, voivat olla motivoivia tekijöitä. Näiden myötä pieninkin osallistuminen hankkeeseen voi edistää jotain sekä opiskelijalle itselleen että tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa yhteiskunnallisella, ja riippuen hankkeesta, myös kansainvälisellä tasolla.

Miten hankkeisiin voi osallistua?

Projektityöhön on mahdollista osallistua eri tavoin. Suhteessa siihen, miten opiskelija hankkeeseen osallistuu, on mahdollista, että aiheesta tai ilmiöistä oppii runsaasti, sitä voi kehittää itse tai se avaa opiskelijalle erikoistumisen suunnan, johon voi kohdistaa oman asiantuntijuuden vahvistamista. Hankkeen rahoituksen hakuvaiheessa on jo nimittäin tunnistettu jokin ilmiö tai ongelma, joka tarvitsee lisäymmärrystä ja jota halutaan kehittää ja kokeilla. Kaikki hankkeet syntyvät tavalla tai toisella siis tarpeesta, jossa on havaittu niin sanotusti ongelma tai aukko riittävässä ymmärryksessä. Jos hankehakijat tai rahoitushakemuksen ilmoittaja ovat tämän jo tunnistaneet, on opiskelijan osallistuminen jo valmiiksi suunniteltuun ja käynnissä olevaan projektiin paikka, joita ei aukene jokaiselle. Hankehakemuksen läpisaaminen on monisyinen, pitkäjänteinen prosessi, ja jos sellainen on olemassa jo valmiina ja siihen osallistumista tarjotaan mahdollisuutena, siihen kannattaa pikimmiten tarttua. Lisäksi projektityö näyttäytyy yhä enemmän työelämässä aivan normaalina muotona ja niin ollen projektityötaitoja tarvitaan. Opiskeluaikana hankittu kokemus projektityöstä on siten mainio lisä työelämään hakeutumisen aikana ansioluettelossa.

Hankkeen näkökulmasta opiskelijan vapaaehtoinen motivaatio on tärkeää. Jostain syystä motivaation, opiskelijoiden hyvien mahdollisuuksien ja hankkeiden tarpeiden tiet eivät aina kohtaa. Siinä tarvitaan projektin johdon, opettajien ja opiskelijoiden välistä keskustelua ja yhteistyötä. Meidän kysymyksiämme ovatkin siis, miten voimme tunnistaa kaikkia osapuolia hyödyttäviä voimavaroja paremmin. Miten opiskelijoita voi ohjata projekteihin, miten opiskelijat voivat löytää niitä ja miten projektityötä ja opettamista voidaan yhdistää? Miten opiskelijoille voi tarjota lisää tietoa projektitoiminnasta? Esimerkiksi Diak havainnollistaa projektimahdollisuuksia mielekkäästi verkkosivuillaan.

Opiskelijan kannattaa pitää mieli avoinna projektimahdollisuuksille. Meneillään olevista hankkeista kannattaa kysyä yksiköiden projektipäälliköiltä, opettajilta, koulutus- ja tutkimuspäälliköiltä myös oma-aloitteisesti tai etsimällä tietoa esimerkiksi SeAMKin projektitietokannasta. Hankkeeseen voi osallistua opinnäytetyötä tekemällä, erilaisia opintojaksoja tai projektiopintoja suorittamalla tai omien opintojen harjoitteluiden kautta. Niissä kertyy monipuolisia, moniosaajan taitoja, joista on hyötyä kaikilla työelämän kentillä. Lisätietoa voi hakea myös opiskeljoiden intrasta.

Haasteita ja joustavuutta projektityöskentelyssä

Projektityössä kohdataan haasteita, jotka ovat haasteita myös jokaiselle osallistujalle. Niiden kohtaaminen, ymmärtäminen ja ratkaiseminen kuuluvat oleellisesti projektijohdon ja opettajien projektinhallintaan sekä lisäävät opiskelijan työelämätaitoja. Projektityössä ja tutkimuksessa prosessin eteneminen voi muuttua, kuten pandemia laajimmassa mittakaavassaan on osoittanut. Projekti, siinä missä työelämä on aina elävä prosessi ja käsittää erilaisia vaiheita. Se vaatii opiskelijayhteistyöstä vastaavalta projektin johdolta ja siihen osallistuvilta opettajilta pedagogisia varasuunnitelmia ja nopeaa reagointia kentän muutoksiin, mutta myös opiskelijalta joustavaa suhtautumista.

Pedagoginen osaaminen onkin keskeinen osa projektipäällikön tehtävää silloin, kun hankkeessa on opiskelijoita. Opiskelijoille suunnatut, järkevät, kokonaistavoitetta hyödyntävät tehtävät ja niiden syy-seuraussuhteiden avaaminen lisäävät opiskelijan kokemaa merkityksellisyyttä ja sitä kautta motivaatiota. (Kolehmainen 2019, 44). Opinnäytetyöskentelyssä opiskelijan oma kiinnostus on tärkeä tunnistaa työn mielekkyyden kannalta. Korostan siinä vastavuoroisuutta: opiskelijan ja projektin edustajan avointa keskustelua siitä, mikä on hankkeelle ja opiskelijalle tärkeää ja miten niitä voitaisiin mielekkäällä tavalla yhdistää. Jokaisen opiskelijan panostus ja näkemykset ovat arvokkaita.

”Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiohankkeet (TKI) ovat korvaamaton, aitoja kehittämishaasteita tarjoava oppimisympäristö. TKI-hankkeissa opiskelijat, ohjaaja-asiantuntijat ja kehittämistyön kumppanit kohtaavat luontevasti ajankohtaisten ja merkittävien yhteiskunnallisten ilmiöiden äärellä (Sipilä, 2018).” Parhaassa tapauksessa TKI-toiminnassa, projektissa, koettu oppiminen on rikastuttava oppimisympäristö, joka hyödyttää sekä opiskelijaa, ammattikorkeakoulua, yhteiskuntaa että hanketta (Lindholm 2019).

Maiju Kinosssalo
KM, projektipäällikkö, väitöskirjatutkija

SeAMK Sosiaali- ja terveysala

Lähteet:

Kolehmainen, M. Hanke on jännitysmomentti lehtorin elämässä – TKI-perustainen oppiminen lehtoritiimien ja projektipäälliköiden kokemana. Teoksessa M. Kolehmainen ja A. Lindholm. TKI-perustainen oppiminen HUMAKISSA. Kartoittava tutkimus ulkoisen rahoituksen hankkeista oppimisympäristöinä. (s. 40–49.)

Lindholm, A. 2019. Johdanto. Teoksessa M. Kolehmainen ja A. Lindholm. TKI-perustainen oppiminen HUMAKISSA. Kartoittava tutkimus ulkoisen rahoituksen hankkeista oppimisympäristöinä. (s. 9 – 16)

Sipilä, A. 2018. Opiskelijasta asiantuntijaksi – miten se tehdään? Esignals, Haaga-Helia: https://esignals.fi/kategoria/tyoelama/opiskelijasta-asiantuntijaksi-miten-se-tehdaan/#c6c5463b luettu 10.2.2021